

Kommunstyrelsen
Adam Falk

Rapport Musikskolan våren 2023

Den här rapporten riktar sig till utbildningsutskottet.

1 Musikskolans verksamhet, april 2023

1.1 Allmänt om Musikskolans situation

I och med introduktionen av den nya undervisningsformen Mitt i Musiken har Musikskolan ökat sin kapacitet att erbjuda en högkvalitativ, tillgänglig och likvärdig undervisning. Resultaten så långt är goda men utmaningar kvarstår. Ekonomiska ramar är i underkant jämfört med vår ambition att ge likvärdig tillgång över hela kommunen, befolka kommunens scener och öka välbefinnande och hälsa hos barn och unga.

1.1.1 Budget och risker

Den strama budgetnivån från 2021 har under 2022 och 2023 delvis kompenseras av KUR-medel. Medel som nu riskerar att minska och försvinna helt under 2024. En mer omfattande och ambitiös verksamhet kräver också mer i form av instrument, lokaler, resor och utbyten. En möjlig utveckling mot Kulturskola undersöks men i nuläget balanserar vi på miniminivå för att kunna behålla likvärdighet och bra arbetsmiljö för elever och lärare.

1.1.2 Det nationella läget

Pandemin blottade bräckligheten i Kulturskolornas verksamheter, när sammanhangsskapande grupp- och utåtriktad verksamhet ströps. Deltagandet sjönk men är nu på väg tillbaka i delvis nya former. Högre utbildning och professionellt musikliv larmar om minskat antal sökande och lägre kompetens bland utövande ungdomar och yngre vuxna. Det statliga utvecklingsbidraget har minskats och regeringen flaggar för att det tas bort helt 2024.

1.1.3 Utvecklingsarbetet

Det första året av pandemin arbetade vi med formerna för den nya undervisningen och hösten 2022 sjösattes projektet. Under de två första läsåren har strategierna för ökat deltagande i långa kurser och likvärdiga möjligheter att tillägna sig ett konstnärligt uttryck börjat ge effekt. Vi ser högre kunskapsnivåer och ökat deltagande i utåtriktad verksamhet. P.g.a.

Kommunstyrelsen
Adam Falk

svårighet att få tag på specialister inom alla instrumentgrupper (delvis en konsekvens av stram budget/deltidstjänster) har dock inte det totala antalet elever ökat. Andelen behöriga/utbildade lärare har dock ökat under 22-23 och är nu uppe i 100% av tillsvidareanställd personal. I och med ensemblestrukturen har vi verktyg att följa utvecklingen i kvalitet och tillgänglighet över tid.

2 Mitt i Musiken

2.1 Mitt i Musiken, nya undervisningsformen och bakgrunden

Vid analys såg vi att många elever i den enskilda undervisningen hade låg grad av självförtroende och känsla av sammanhang. Vid projektets start hade vi bara en handfull elever på gymnasienivå vilket över en 8-10årsperiod (man börjar oftast i årskurs 3) innebär en avhoppsfrekvens på närmare 100%.

2.2 Förberedelser och ramar

Under läsåret 20-21 utformade vi en modell för ökad andel lärarledd tid (3 x 45 min/vecka) och sammanhangsskapande ensembler som grundform i undervisningen. Vi utgick ifrån liknande modeller i omvärlden. Musikskolan gör schemaläggning tillsammans med skolorna där mål, förväntade positiva effekter och tillgänglighet diskuteras. Samarbetet är en viktig del av helhetstänk och resursanvändande för barn och unga i vår kommun.

2.3 Nuläge

HT22 sjösattes grupperna och den nya undervisningen. Det finns fungerande Mitt i Musiken-grupper på alla kommunens skolor inklusive Kordelia. *P.g.a. svårigheter med schemaläggning och via en utvärdering bestämde vi oss för att gå ner på 2 pass i veckan.* Inte optimalt eftersom hemövning och föräldrarnas förmåga att stötta barnen åter blir en faktor men vi bedömde att fördelarna med fler lärare på passen ändå skapar bättre kontinuitet och sammanhang än färre lärare på 3 pass. Eleverna uppvisar ett högre självförtroende och identitet och det klingande resultatet höjer ett och annat ögonbryn. Problemen i den gamla undervisningsformen i kombination med pandemin gör att "befolkningsstrukturen" fortfarande är pyramidformad med få äldre fortsättnings elever och en förhoppningsfull bas av nybörjare.

Kommunstyrelsen
 Adam Falk

2.4 Grupper och progression

Med många skolor att täcka har vi valt att endast skapa 3 nivåer där alla i åk 3-6 spelar i en nivå, åk 7-9 i en och gymnasiet (Bobergsbandet) i en. Nybörjare samarbetar med fortsättningselever om samma låt men med olika svåra melodier och insatser. En uttalad ”kompismodell” som ställer höga krav på pedagogkollegiet avseende tydlighet och anpassat/egentillverkat undervisningsmaterial.

2.5 Antal elever i Mitt i Musiken - mars 2023

Orkester	Sång	Flöjt	Klar.	Altsa:	Tenor	Trum	Baryt	Tromb	Horn	Tuba	Fiol	Viola	Cello	KB	Elbas	Gitar	Piano/	Slagverk	Summa	Summa	
Nivå 4 Vuxen, amatör, samarbete gymnasiet																					
Musikällskapet	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	7	2	1	1	0	0	0	0			13
Målbild Musikällskapet	0	2	3	1	1	2	1	2	2	1	12	4	3	2	1	1	1	1	3		42
Summa Vuxen och Amatör	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	7	2	1	1	0	0	0	0	0	0	13
Summa målbild Vuxen och Amatör	0	2	3	1	1	2	1	2	2	1	12	4	3	2	1	1	1	1	3	42	
Nivå 3 Gymnasiet																					
Gymnasieband ("Fördjupningslinje" År3)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			1
Gymnasieband ("Fördjupningslinje" År2)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0		3
Gymnasieband ("Fördjupningslinje" År1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Målbild Fördjupningslinje	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	4	2	2	1	1	2	2	2	2		32
Summa Gymnasie	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	4
Summa målbild Gymnasiet	2	2	2	2	2	2	0	2	1	1	4	2	2	1	2	2	2	2	2	33	
Nivå 2 (Åk 7-9)																					
Outro Minerva (Kordelia)	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1	1			7
Målbild Minerva	2	1	2	2	1	2	0	1	1	1	3	2	2	1	1	2	2	2			28
Outro Fränsta (Kordelia)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0			4
Målbild Fränsta	2	1	2	2	1	2	0	1	1	1	3	2	2	1	1	2	2	2			28
Outro Kordelia																					0
Målbild Kordelia																					0
Summa Outro	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2	2	1	1	0	11
Summa målbild Outro	4	2	4	4	2	4	0	2	2	2	6	4	4	2	2	4	4	4	4	4	56
Orkester	Sång	Flöjt	Klar.	Altsa:	Tenor	Trum	Baryt	Tromb	Horn	Tuba	Fiol	Viola	Cello	KB	Elbas	Gitar	Piano/	Slagverk			
Nivå 1 (åk 3-6)																					
Intro Björkbacka Fjällbjörkama	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3	2	1			12
Målbild Björkbacka Fjällbjörkama	2	2	2	2	1	2	1	0	1	1	3	0	2	0	1	2	2	2			26
Intro Björkbacka Hängbjörkama	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	3	1	0	1	0	2	1			13
Målbild Björkbacka Hängbjörkama	2	2	2	2	0	2	0	1	1	1	0	2	2	0	1	3	3	2			26
Intro Kordelia	2	2	1	0	1	1	0	0	0	0	3	0	0	0	2	2	1	1			16
Målbild Kordelia	2	2	2	0	1	2	1	1	0	0	4	0	0	0	1	2	2	2			22
Intro Ljunga	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	2	0	1			10
Målbild Ljunga	2	0	2	0	2	2	0	0	1	0	3	0	2	0	1	2	2	3			22
Intro Fränsta	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1			7
Målbild Fränsta	2	2	0	2	0	2	0	2	0	1	0	2	2	0	1	2	2	2			22
Intro Torpshammar	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1			5
Målbild Torpshammar	2	2	0	2	0	2	1	1	0	0	3	0	2	0	1	2	2	2			22
Summa Intro	6	6	3	4	1	3	0	0	1	0	7	3	2	0	6	7	8	6	6	63	
Summa målbild Intro	12	10	8	8	4	12	3	5	3	3	13	4	10	0	6	13	13	13	13	140	
Summa totalt Elever	6	6	4	8	2	3	0	0	1	0	16	5	3	1	8	11	10	7	7	91	
Summa målbild	18	16	17	15	9	20	4	11	8	7	35	14	19	5	11	20	20	22	22	271	

Kommentar: Svarta siffror är dagsläge och röda siffror är kapacitet/önskat läge.

Nivå 1: Siffrorna är justerade med hänsyn till personaltäthet och lokaler och ryms i nuvarande ram.

Nivå 2: Här behövs större lokaler när elevantalet i framtiden stiger. Ryms idag inom ramen.

Kommunstyrelsen
Adam Falk

Nivå 3: Här behöver tjänster utökas och samarbetet med Bobergsgymnasiet fördjupas när elevantalet i framtiden stiger. Ryms idag nätt och jämnt inom ramen.

Nivå 4: Ryms idag inom ramen. Ideellt föreningsliv kan engageras mer vid en framtida utveckling.

2.6 Behov och utmaningar

Den särklass viktigaste faktorn för tillgänglighet är att skapa ett bra schema tillsammans med skolorna. Vi behöver bedriva undervisningen under eller i direkt anslutning till skoldagen. Här pågår ett arbete men det behövs stöd från politiken på följande punkter.

- Skolorna måste ha utrymme ekonomiskt och administrativt att samarbeta med oss.
- Lokaltrafik/skolskjuts måste reformeras/anpassas snarast så att vi kan utnyttja tidig eftermiddagstid fullt ut utan att någon elev exkluderas.
- Långsiktig plan för lokalförsörjning där funktionalitet och närhet till lokaltrafiken står i fokus. (Exempelvis ett "Kulturhus Öst" vid järnvägen i Fränsta, utbyggnad av Medborgarhuset etc.) I väntan på detta kan extra skolskjutsar behöva planeras tillsammans med Musikskolan.

3 Övriga konstformer, satsningar och samarbeten

3.1 Samarbetet med Teaterverkstan

Det saknas idag medel för att permanenta satsningen på Teater som en andra konstform utöver musiken. Musikskolans satsning på Teatergrupperna finansieras enbart av statliga projektpengar via Kulturskolebidraget och ideella krafter. Ett aktivt samarbete med Teaterverkstan är en förutsättning för projektet. Idag sker en uppdelning där Musikskolan står för pedagogtjänst 50% medan Teaterverkstan står för lokaler i Medborgarhuset, rekvisita och scenografi och en del övriga resurser runt grupperna.

3.2 Teater: Grupper och progression

Teatergrupperna är för åldrarna årskurs 3 t.o.m. gymnasiet och indelade åldersmässigt. Vi har valt att satsa en resurstimme för de elever som också

Kommunstyrelsen
 Adam Falk

vill fördjupa sig i arbetet runt omkring scenen, kostym, scenografi etc. I förlängningen blir elever som deltar länge i verksamheten kapabla att hjälpa yngre i samband med föreställningar. Identitetskänsla och föreningsliv stärks.

3.3 Teater: Antal elever i Teatergrupperna - mars 2023

		Teater på Musikskolan		
Nivå 6 (Amatör, Vuxen)				
Summa Vuxen och Amatör	20			
Målbild Vuxen och Amatör	20			
Nivå 5 (Gymn)		Undervisningstimmar		
Summa Åk Gymn	0	1,5		
Målbild Gymn	10			
Nivå 4 (Åk 7-9)				
Summa (Åk 7-9)	10	1,5		
Målbild (Åk 8-9)	10			
Nivå 3 (åk 6-7)				Resurs-/fördjupningsgrupp
Summa Åk (åk 5-6)	7	1,5		10
Målbild Åk (åk 6-7)	10			Antal elever
Nivå 2 (åk 4-5)				
Summa (åk 4)	11	1		
Målbild (åk 4-5)	10			
Nivå 1 (Åk 2-3)				
Antal (Åk 3)	9	1		
Målbild (Åk 2-3)	10			
Antal i Resurs-/fördjupningsgruppen			1	
Summa totalt Elever	37	7,5		
Summa målbild	50			

Kommentar: Svarta siffror är dagsläge och röda siffror är kapacitet/önskat läge.

Då det helt saknas elever på Gymnasienivå har fokus varit på att ge högstadiegruppen vind i seglen. Siffrorna illustrerar samma utmaning som för Mitt i Musiken (och övriga Kulturskolesverige): Att ge eleverna självförtroende och sammanhang nog att fortsätta i övergången mellanstadiet-högstadiet.

Kommunstyrelsen
Adam Falk

3.4 Teater: Behov och utmaningar

- Att Teaterverkstan är ideell och Musikskolan professionell ställer höga krav på kvaliteten i samverkan. *De statliga medlen delas med musikprojektet och prognosen är att de minskar och försvinner!* En återställd eller ökad ram skulle ge stabilitet och förutsättningar för permanentad verksamhet.
- Det finns stora pedagogiska fördelar med att bedriva verksamheten i ändamålsenliga lokaler på eftermiddags- och kvällstid i Medborgarhuset men det är en mycket liten andel av de deltagande barnen som bor på andra orter än Ånge. *Lokaltrafikens utformning är ett problem för tillgängligheten.*

3.5 Övriga konstformer och möjlig utveckling mot Kulturskola

Musikskolan bevakar kontinuerligt möjligheten att bredda utbud i samarbete med andra aktörer och som mottagare av projekt och regionala samarbeten. Vi tar emot enstaka korta kurser med t.ex. konst och filmskapande där vi enkelt kan serva med anmälan etc. via vår digitala kurskatalog. Ett förslag till ram för utveckling mot Kulturskola bereds på tjänstemannanivå. Vi använder Kulturskolerådets definition av "Kulturskola" där tre konstformer ska finnas representerade. På de flesta ställen betyder det 2 utöver musiken. I Ånge skulle det kunna vara att permanenta satsningen på Teatergrupperna med egna medel och att lägga till ytterligare en konstform.

4 Musikskolans övriga uppdrag och funktioner.

Som professionell kulturinstitution är Musikskolan i Ånge en viktig resurs för den ideella kultursektorn. Musikskolan är mottagare av externa projekt och vi bevakar omvärlden via våra nationella nätverk. Det finns ett stort fokus på barn- och unga i Kulturpolitiken nationellt och vi behöver säkerställa att ingen satsning i omvärlden går Ånge förbi. Därför är det mycket välkommet att vi nu fått medel till och också rekryterat en Kultursamordnare (100%) som kommer att arbeta både med barn- och ungdomsfrågorna (Skapande skola, utveckling av Musikskolan etc.) och kulturlivet i stort (ideella föreningar, kulturkalender etc.). Therese Didrick börjar hos oss 19 juni 2023.

Sommarorkestern är ett annat exempel där kommunen erbjuder en feriepraktik och Musikskolan bidrar med samordning av elever/ungdomar

Kommunstyrelsen
Adam Falk

och rekrytering av handledare. En stark Musikskola gör effekten av redan satsade pengar större.

5 Sammanfattning

Musikskolan har under de tre senaste läsåren genomgått en stor förändring där enskild undervisning ersatts av ensembleundervisning och mer lärarledd tid. Utvecklingen har skett i nära samarbete med grund- och gymnasieskolan i syfte att gemensamt stärka våra barn och ungdomar. En av utmaningarna har varit att utveckla metodik och material som fungerar för alla instrument och åldrar och som öppnar möjligheter för alla genrer och uttryck. En annan utmaning är att schemalägga passen så att de blir tillgängliga, geografiskt och pedagogiskt samtidigt som de inte inkräktar på den ordinarie timplanen. Svårigheter kvarstår men grunden för fortsatt arbete är lagd.

Den ärvda åldersstrukturen från tidigare undervisningsmodeller (många slutade och få avancerade till högstadie- och gymnasienivå) gör att många stolar idag går tomma jämfört med kapaciteten. Detta problem ger dock en möjlighet till proportionellt sett mer lärarresurser på äldre elever som ”snabbodlas” till goda förebilder för yngre. T.ex. har deltagandet i regionala spetsorkestrar ökat. Äldre förebilder är oerhört viktigt för elever som ska ta steget mellan stadierna, främst den känsliga övergången mellan mellan- och högstadiet som går igen i statistiken i hela riket.

För en fortsatt gynnsam utveckling där Musikskolan spelar en större roll i barns och ungdomars liv behövs följande:

- Skolorna behöver handlingsutrymme att samarbeta fullt ut med oss om schemaläggningen.
- Lokaltrafikutvecklingen och skolskjutsfrågorna måste prioriteras och lösas.
- De ekonomiska ramarna måste ses över utifrån en långsiktig plan. Investeringar, underhåll av instrument, sammanhangsskapande resor och projekt, permanentad Teatersatsning, och attraktiva (större) tjänster ryms idag inte i budget.
- Utveckling av lokaler och ev. nybyggen, ändamålsenliga och nära lokaltrafik måste planeras och Musikskolan måste alltid vara involverad i dessa processer.